

การพัฒนางานบริการทันตกรรม โรงพยาบาลสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

สาวนาถ เลิศสำราญ* ทบ., วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร)

สมชาติ ไตรรักษา** พ.บ., อ.ว. (เวชศาสตร์ป้องกัน)

นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์** Dr.P.H. (Preventive Care)

บทคัดย่อ

งานศึกษานี้ เป็นการวิจัยพัฒนาเชิงทดลอง วัดผลก่อน-หลังการทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนางานบริการทันตกรรมในโรงพยาบาลชุมชน โดยใช้ทรัพยากรเท่าที่มีอยู่ และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างก่อนกับหลังการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปดำเนินการ สิ่งที่ใช้ในการทดลอง คือ รูปแบบงานบริการทันตกรรมที่พัฒนาขึ้น โดยมีการปรับปรุงเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการทดลองที่หน่วยงานทันตกรรม โรงพยาบาลสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างวันที่ 9 มีนาคม 2558 ถึง 26 มิถุนายน 2558 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มารับบริการทั้งหมดที่มารับบริการทันตกรรมในแต่ละครั้ง เริ่มต้นตั้งแต่ผู้รับบริการมาถึงหน่วยงานจนถึงผู้รับบริการออกจากหน่วยงาน ในช่วงก่อนและหลังการทดลอง รวมทั้งสิ้น 178 คน ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 87 คน เปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างก่อน กับ หลังการทดลองใน 5 ด้าน คือ ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน ด้านระยะเวลาและแรงงานที่ใช้ ด้านความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง และด้านเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ค่าสถิติที ค่าสถิติแฟรกี และค่าสถิติแมนวิทนียู ที่ระดับแอลฟา 0.05 และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบใหม่เป็นรูปแบบที่ดีและมีประสิทธิภาพ มีผังการไหลเวียนของมาตรฐานการปฏิบัติงานบริการทันตกรรม เป็นลายลักษณ์อักษรที่ง่ายต่อการปฏิบัติ หลังการทดลอง พบว่า ผลการดำเนินงานดีกว่ารูปแบบเดิม คือ จำนวนครั้งในการให้บริการถอนฟันแท้เมื่อเทียบกับแรงงานที่เท่ากัน เพิ่มขึ้น ($p=0.034$) ระยะเวลาเฉลี่ยในการให้บริการถอนฟันแท้ 1 ครั้งลดลง ($p=0.029$) ต้นทุนค่าวัสดุต่อหน่วยในการถอนฟันแท้ลดลง ($p<0.001$) ร้อยละความถูกต้องของการเตรียมความพร้อมของเอกสารก่อนเริ่มปฏิบัติงานประจำวันและร้อยละความถูกต้องและครบถ้วนตามมาตรฐานการให้บริการทันตกรรมในแต่ละวัน เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: งานบริการทันตกรรม / การพัฒนารูปแบบ / วิจัยพัฒนาเชิงทดลอง

* นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการบริหารโรงพยาบาล คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

** รองศาสตราจารย์, ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

A Development of Dental Services at Sangkhlaburi Hospital in Kanchanaburi Province

Savanath Lertsumran* *D.D.S., M.Sc. (Public Health)*

Somchart Torugsa** *M.D., Thai Board of Preventive Medicine*

Nithat Sirichotirattana** *Dr.P.H. (Preventive Care)*

Abstract

The study is the experimental development research and with pre and post-test evaluation aimed to develop a dental services model for district hospital developed by using existing resources and compare outcomes before and after using the model. The instrument was the developed dental service model, which continuously improved. The researchers conducted the study at dental department of Sangkhlaburi Hospital in Kanchanaburi province between March 9 and June 26, 2015. The samples are the whole patients who get the services each visit, from arrival in to the service until they left. The number of dental services, pre-test and post-test, was 178 people. There were 87 people responded the questionnaires. The researchers assessed 5 domains of outcomes: workloads, quality, time period and workforce, satisfaction, and economic results. The data was analyzed by using descriptive statistics, independent t-test, paired t-test, Mann-Whitney U test at alpha 0.05, and content analysis. The research results revealed that the new developed model was good and efficiency. It created a documented standard workflow of dental service that was easy to carry out. After the experiment, the output results were better than the old model. The number of permanent tooth removal services was increased when compared with the same amount of labour ($p=0.034^*$). The average time consumption of permanent tooth removal service was decreased ($p=0.029^*$). The material cost of tooth removal per visit was decreased ($p<0.001^*$). The percentage of accuracy of paperwork preparation before beginning daily work and accuracy and completion of work according to the standard of dental services were improved.

Keyword : *dental service / model development / experimental development research*

* Graduate Student in Master of Science Program (Public Health) Major in Hospital Administration, Faculty of Public Health, and Faculty of Graduate, Mahidol University

** Associate Professor, Department of Public Health Administration, Faculty of Public Health, Mahidol University